

Boden-ANAN

medlemsblad för

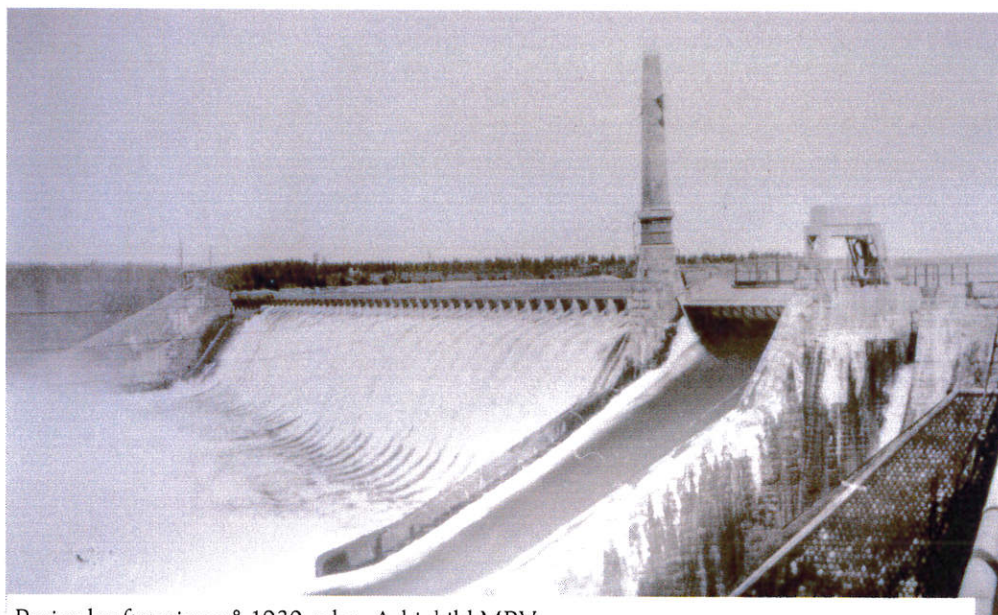
Boden
Överluleå
ForskarFörening

Nr 2

Årgång 18

April 2009

Porjus kraftstation på 1930-talet. Arkivbild MBV

Medlemsresa 2009

Boka redan nu in lördagen den 15 augusti för BÖFF:s årliga medlemsresa. I år går den längs Lule - Pite älvdal med nedslag på ett antal intressanta platser bl.a. Laxholmen, Ajjte, Porjus med flera platser.

Avfärd från Norrigårdens parkering kl 08.00. Beräknad hemkomst kl 20.00. Kostnad för medlem och partner 200:-/person. Bekanta får medfölja i mån av plats för 300:-/person och då ingår även lunch, middag och fika. Meddela om specialkost önskas!

Anmälan snarast, dock senast den 26 juli. **OBS! Bindande anmälan!** För att resan skall kunna genomföras krävs att minst 30 anmäler sig. Anmäl dig till Torbjörn Henriksson tel 0921-525 82 eller Björn och Eila Fredriksson tel 0921-653 15. Anmälan kan även göras på dessa mail: tobbe.henriksson@bredband.net eller bjorn.fredriksson@egonet.se

Innehåll

- s.2 Föreningsinformation
Ordförande har ordet
- s.3 Inbetalningskort, Nya
mikrokort, Storstäd-
ning, Besöksstatistik,
Medlemsmöte, Lopp-
marknadsprylar öns-
kas, Öppet hus
- s.4 1809 ett märkesår
- s.6 Gransjö
Leif Larsson
- s.10 Rapport från årsmötet,
Gammelstadsbo vin-
ner berömmelse
- s.11 Antavla för Dagmar
Sofia Sandström
Eila Fredriksson
- s.12 Transporter före bil
och järnväg
Arnold Lagerfjärd
- s.15 Samiska ortnamn på
kartan
- s.16 Norrbotten 1857 - sa-
goland med vackra
flickor och fula gum-
mor
- s.17 Trånga stövlar
- s.18 Korsordsvinnare och
korsordslösningar,
Nya medlemmar,
Adressändringar
- s.19 Tack, Grattis

Styrelse och övriga funktionärer för Boden Överluleå ForskarFörening

*medlem i Sveriges Släktforskarförbund

Föreningens adress: Boden Överluleå ForskarFörening Idrottsgatan 2 D, 961 64 BODEN

Plusgiro: 1 57 58 – 6

Tel till forskarrummet i Råbäcksgården: 0921 - 504 13, e-post: boff.boden@spray.se

Ordförande	Björn Fredriksson	Nipvägen 18	961 44	Boden	tel 0921 - 653 15
		e-post: bjorn.fredriksson@egonet.se			
V.ordförande	Tomas Johansson	Herkulesgatan 1 E	961 61	Boden	tel 0021 - 21 14 33
Sekreterare	Eivor Lind	Björknäsvägen 1 A	961 64	Boden	tel 0921 - 550 28
Kassör	Ulla-Britta Järnberg	Björkgatan 5	961 67	Boden	tel 0921 - 504 10
Ledamot	Lars Berg	Kusön 228	961 98	Boden	tel 0921 - 501 39
Styrelsesuppleanter	Berthill Munkestam	Rubinvägen 16	961 46	Boden	tel 0921 - 654 45
	Barbro Forsberg	Antilopvägen 11	961 68	Boden	tel 0921 - 196 15
Valberedning	Anna-Maria Persson	Karetvägen 24	961 42	Boden	tel 0921 - 533 33
	Ingmar Åkerstrand	S Bredåker 57	961 95	Boden	tel 0921 - 47 01 65
	Kåre Andersson	Alträsk 62	961 95	Boden	tel 0921 - 48 11 17
Revisorer	Carl-Lennart Persson	Karetvägen 24	961 42	Boden	tel 0921 - 533 33
	Anna Wedén	Strandplan 21	961 34	Boden	tel 070 - 341 30 31
Revisorsuppleanter	Catharina Källström	Drottninggatan 16 B	961 35	Boden	tel 0921 - 102 63
	Rickard Pahlsson	Kungsgatan 17	961 61	Boden	tel 0921 - 158 83
Redaktion för medlemsbladet:					
Ansvarig utgivare:	Eila Fredriksson	Nipvägen 18	961 44	Boden	tel 0921 - 653 15
		e-post: eila.fredriksson@egonet.se			
	Agneta Silversparf	Garnisonsgatan 55	961 36	Boden	tel 0921 - 512 93
		e-post: agneta.silversparf@bredband.net			
Bildansvarig	Vakant				

MEDLEMSAVGIFT, KODKORT och NYCKEL

Medlemsavgiften för år 2009 är 150 kronor.

Kodkort till ytterdörren och nyckel till kammaren finns att köpa i Råbäcksgården. Kodkort kostar 50 kronor och nyckel 100 kronor. För att köpa dessa fordras att du är medlem i föreningen. Kortet ger tillträde till lokalerna från kl. 07.00 till kl. 21.00 alla dagar i veckan. Nyckeln ger tillträde till kammaren, där vi förvarar våra samlingar.

Ta kontakt med någon i styrelsen om du är intresserad.

ADRESSÄNDRING

Om du ändrat adress, var vänlig meddela föreningen din nya. Vi får inte adressändringar från något register.

PLANERAD UTGIVNING

Boden-ANAN planeras komma ut:

vecka 34 - manusstopp 2 augusti 2009

vecka 44 - manusstopp 18 oktober 2009

Ordförande har ordet

Så har vi då passerat vårdagjämningen med mycket kvarvarande snö under påsken, ca 75 - 80 cm, men samtidigt har vi ljus under längre tid än de har söderut. Snön är snart borta och sommaren med släktträffar är nära!

Vi lägger ner 7 800:-/år på Internet, med uppkoppling till SVAR och Geline. Första uppföljningens resultat ser ut att peka på ca 1 000 användare under den tiden. Tycker ni att det är värt dessa pengar? Ring eller e-posta till mig!

14 forskarföreningar från Norr- och Västerbotten, har under Rune Henriksson Kiruna forskarförenings ledning, gemensamt beslutat att nominera Anna Lövgren till styrelseledamot i Sveriges Släktforskarförbund.

Släktgårdar skall kartläggas! J. U. F. "Jordbrukarnas ungdomsförbund" gör en ny inventering av släktgårdar! Vad menas med en släktgård? Jo, den skall ha varit i samma släkts ägo i minst 200 år och ha minst två hektar produktiv mark och vara taxerad som jordbruksfastighet. Inventeringen

genomförs tillsammans med ett antal organisationer/institutioner bl.a. Släktforskarförbundet och Sveriges Hembygdsförbund. Första gången detta gjordes var på 1930-talet! 1 000 gårdar blev då godkända! J. U. F. kommer att dela ut ett Släktgårdsdiplom på Skansen i Stockholm år 2018, till dessa gårdsinnehavare.

Eftersom vi bestämt att ha loppmarknad vid 2 tillfällen i sommar, så vädjar jag till Er att skänka prylar som Ni inte själva behöver! Det kommunala verksamhetsbidraget är nämligen sänkt med 3/5-delar, så inkomsten från "loppisen" behövs för driften och möjlig utveckling av föreningen!

Till hösten har vi för avsikt att genomföra kursen "Släktfoska vidare - före 1686". I nuläget har vi fyra anmälda och fyra till vore bra!

Anmäl dig till mig eller Eila om intresse finns!

Som Ni ser så innehåller Boden-ANAN 20 sidor denna gång, men detta skall inte bli någon vana!

Varmt välkomna till föreningsmötet i Almska skolan den 15 maj, där vi kommer att ha en intressant föreläsare! Björnvrål

Inbetalningskort

Du som ännu inte har betalat in 2009 års medlemsavgift, får tillsammans med den här Boden-ANAN ett nytt inbetalningskort, som en påminnelse. Har du betalat, och ändå får med inbetalningskort, kan det bero på att du glömde skriva namn, eller medlemsnummer, på din inbetalning. Hör i så fall av dig med uppgifter om när du betalade, så vi får reda ut det hela. Om din medlemsavgift inte betalats innan 1 juni, så kommer du att avregistreras som medlem och kodkortet raderas.

Ta kontakt med kassören Ulla-Britta Järnberg tel 0921 - 504 10 eller 070 - 661 72 32!

PS! Var noga med att skriva ditt **NAMN** när du betalar, för posten tar 50:- för varje eftersök, och det är ju onödigt att betala 1/3 av medlemsavgiften till dem!

Just nu har vi 5 betalande medlemmar utan namn!

Nya mikrokort

Norrbottens län	födda	1938
- " -	vigda	1938
- " -	döda	1938
Haparanda	flyttlängder	1916 - 1935
Jokkmokk	- " -	1916 - 1938
Jukkasjärvi	förs.böcker	1910 - 1917
Jukkasjärvi	flyttlängder	1933 - 1938
Korpilombolo	- " -	1916 - 1938
Nederluleå	födda (C-kort)	1861 - 1936
- " -	vigda (E-kort)	1867 - 1931
- " -	döda (F-kort)	1861 - 1930
Pajala	flyttlängder	1914 - 1938
Pajala	- " -	1916 - 1938
Piteå lfs	födda (C-kort)	1861 - 1932
- " -	vigda (E-kort)	1861 - 1917
- " -	döda (F-kort)	1861 - 1924
- " -	Bil. till lysn/vigda	1879 - 1883
Överluleå	flyttlängder	1923 - 1938
Överluleå	födda (C-kort)	1924 - 1938

Hjälp med storstädning

Storstädning av Råbäcksgården går av stapeln tisdagen den 9 juni kl 09.00. Ju fler händer, desto snabbare går arbetet och så mycket roligare det blir. Vi vill ju ha en trivsamt miljö att forska och mötas i och det får vi hjälpas åt med att ordna. Meddela Carina i Råbäcksgården tel 0921 - 504 13, Eila eller Björn Fredriksson tel 0921 - 653 15 så vi kan ordna med fika.

Alla är välkomna, liten som stor.

Besöksstatistik

Den 30 mars var det ordföranden Björn själv som blev den 55 000:de inskrivna besökaren i Råbäcksgården. Han belönades därför med 2 trisslotter.

Loppmarknadsprylar önskas

Förra året gjorde vi uppehåll med "loppis" under sommarens aktiviteter, men i år har vi beslutat att åter uppta denna trevliga verksamhet igen.

Om du har saker, som du vill skänka till BÖFF:s båda loppmarknader, så lämna in detta på Råbäcksgården! Vår anställda Carina finns där mellan kl 09.00 och 13.00 på vardagarna. Vi tar ej emot vitvaror, möbler eller kläder!

Öppet hus med "loppis" 1

Hembygd dagarna den 25 - 27 juli 2009

Öppet hus med "loppis" 2

Skördefesten den 20 - 22 augusti 2009.

I samband med dessa evenemang hålls forskarlokalen i Råbäcksgården öppen, då vi visar hur släktforskning kan gå till för de som är intresserade. Försäljning av böcker, CD-skivor, antavlor och annat material sker också.

Vid dessa tillfällen behövs några glada människor som kan bistå med sin närvaro. Vi behöver försäljare både inne och ute, och dessutom släktforskarinformatörer. Vill du veta mera, kontakta då Eila eller Björn Fredriksson.

1809 ett märkesår

Så här 200 år efter att Sveriges förlorade Finland till Ryssland kommer i bokhandeln den ena boken efter den andra. Här skall inte dessa lyftas fram utan en bok som gjordes upp 1809 om vad som hade skett i Luleå.

I Luleå Rådhusrätts arkiv finns ett band med handlingar under rubriken *"Luleå stads invånares under kriget med Ryssland 1809 ingivna omkostnadsräkningar"*. Från detta band återges här några utdrag som kan vara av intresse för både släkt- och hembygdsforskare.

Uppgifterna är hämtade från Norrbottens-Kuriren 1892, då de var införda som en påminnelse om vad som skett i början på 1800-talet och där nämnda personer med all säkerhet var far och morföräldrar till då 1892 levande personer.

Här nedan har språket och stavningen till viss del moderniserats.

Förteckning:

Över de allmänna och enskilda Lidande, som under Ryska Truppernas vistande i Orten blivit Luleå Stads Borgerskap och Invånare tillfogade år 1809.

Enligt Generalen m.m. Herr greve Schouwloffs Order av den 12 sistlidna Maj har Staden emot Ryska Fält-Magazins-Föreståndarens Kvittens i Luleå Gamla Stad levererat:

635 lispund, 10 skålpund bakat torrt bröd,
 169 lispund Råg och Korn mjöl á 3 riksdaler = 2 413:24
 201 lispund, 12 skålpund kött á 3 riksdaler = 604:38.3
 50 lispund, 12 skålpund smör á 6 2/3 riksdaler = 337:16
 75 lispund, 6 skålpund salt á 1 riksdaler 8 skilling = 87:40
 391½ kannor brännvin á 3 riksdaler = 1 174:24
 Brödkistor, halv tunnor, säckar till föregående mats förvarande utgör i värde 31 riksdaler
 Summa 4 748 riksdaler 46 skilling 3 runstycken.

Och ehuru härför på högvederbörlig ort blivit sökt betalning; dock som det likväl för närvarande är, och intill dess en dylik betalning i framtiden kan erhållas måste förbliva en betydlig förlust att se desse livsmedel i en dyr tid utpressade - och däruti alla efter råd och lägenhet måst deltaga: alltså utföres 4 748:46.3

Inkvarteringar:

Sedan här i staden för Juni och Juli månader varit inkvarterade 11 man soldater; Så inryckte här den 1

augusti under Lappscheffs befäl 200 gemena Ryska soldater. Dessa uttågade den 21 augusti, varefter den 29 kom Garnison av 300. Dessa avtågade den 8 september då nya trupper eller 8 kompanier under Överste Sabanioffs befäl ankom till ett antal av 700. Dessa avtågade den 30 september och den 1 oktober inryckte Färmska regementet under Överste Meisensoffs befäl 952 man och 35 officerare, vilka avmarscherade den 10 i samma månad, då sistnämnda dag 23:e Jägare Regimentet under Överste Troloffs befäl ankom med 600 man, vilka avmarscherade den 11 oktober. Samma dag inryckte en Bataljon

Grenadierer om 340 man under Major Tarabeijoffs befäl hörande till Överste Lickoffs regemente, som här kvarstod till 25 oktober. Så att inalles härstädes varit inkvarterade 3 103 man förutom officerare och befäl.

Och som dessa trupper sällan haft med sig proviant och fourage, utan till en ej ringa del måst födas av invånarna, så upptages det lidande, som varje husägare här i staden dels i anseende till mat, dels ock ved och uppässning med det mera blivit tvungen vidkännas till ett sammanräknat belopp av ungefärligen 1 500 riksdaler. Samt dessutom vad befälet förtärt och avfordrat de förmögnare husen - varest de varit inkvarterade och ej betalt någon kost - 3 000 riksdaler Summa 4 500 riksdaler.

Efter befallning av Överste Sebaneeff måst uppbygga och inreda ett numera onyttigt stall för 200 hästar, vilken byggnad kostade 150 riksdaler. Till Ryska Kansliet, Corps de Gardet, Sjukhusen med flera publika ställen har, i anledning av skedda befallningar

av stadens gemensamma medel måste uppköpas till leverans 60 famnar ved á 3 riksdaler = 180 riksdaler, ljus till dito 4 lispund á 12 riksdaler = 48 riksdaler. I vilka lidna förluster alla stadens inbyggare efter råd och lägenhet har varit tvungna att delta.

I september månad har Ryska befälet låtit bygga bro över Luleå Älv i Gäddvikssundet, samt dertill rekvisiterat och utskrivit byggnadsmaterial av Järn, Tågvirke, Trävirke, Ankare och Lastbåtar för ett belopp efter räkning 7 507 riksdaler 37 skilling 11 runstycken Banco. Vilka tillskott betalning visserlige bör och torde komma att på vederbörande repartiecerns. Men likväl är detta för närvarande en betydlig förlust som i synnerhet drabbar handlanderna Hamrén, Adam och Abraham Ruth, Forsberg och Rysslander, samt Rådsmännen Kråka och Bohlin och utföres således med 11 261 riksdaler 36 skilling Riksgäldssedlar.

Den av staden byggda Canonier-slup av största sorten har blivit för Ryska kronans räkning tagen och kostade staden 1 360 riksdaler.

Utom alla förestående förluster samt en avstannad rörelse i handel och näringar jämte hinder av inkvarteringar för husägarna vid sin egendoms vårdande - vilka förluster för närvarande 180 hushåll - varit allmänt tryckande, i mer eller mindre grad - har nedannämnda invånare ingivit specificerade räkningar på de ryska soldaterna begångna stöld och övriga förluster av mat och andra persedlar, vilka upptas efter noggrann granskning:

Drabbade personer:

Färgaren Michel Röckner, vid stöld av ryska soldater förlorat persedlar för 24 riksdaler 12 skilling

Sjöman Pehr Lundgren för bortstulna 2 skäl korn och 1 skrin hö 8 riksdaler

Tullskrivaren Nils Löfquist blivit stulen på ¼ tunna råg 4 riksdaler 32 skilling

Rådman Hans Lindgren har vid inbrottsstöld av ryska soldater förlorat åtskilliga persedlar till värde 154 riksdaler

Komminister J. B. Ask förlorat 1½ tunna potatis och 1 storskrinda hö 18 riksdaler

*Avlidne handlaren J. Fahlin*s änka förlorat en mindre Lastbåt värd 150 riksdaler

Råd- och handelsmannen Abraham Ruth efter räkning på en brukad och förlorat lastbåt 1 780 riksdaler 32 skilling

Organisten J. Söderström haft betyilig inkvartering och är fattig 6 riksdaler 4 skilling

Krukmakaren R. B. Hvitmark dito 9 riksdaler 40 skilling

Handlanden M. Nyman för bortstulet korn och 2:ne nya av ryssarna uppbrända marknadsbodas 76 riksdaler

Borgaren Henric Callin 5 lispund hö 1 riksdaler 12 skilling

Handlanden Eric Arendt Bergner för bortstulet korn och hö samt för obetalda skjutsar 150 riksdaler

Handlanden Carl Fredrik Bilwall och N. P. Montell för upplåten gröda och förlorade persedlar 60 riksdaler

Fiskaren Jacob Hahn förlorat 4 stycken Silkes- och Cattunsdukar 4 riksdaler 16 skilling

Skomakaren Niclas Högberg för förlorad strömming och andra persedlar 6 riksdaler 16 skilling

Loo-garvaren Lars Unbom 1 riksdaler

Skepps-byggmästaren Jacob Bergbom för uppäten höslätt 8 riksdaler

Arbetskarlen Hans Broman förlorat årsväxt för 27 riksdaler 16 skilling

Guldsmeden Olof Löfwander mistat hö för 11 riksdaler 32 skilling

Handlanden Benjamin Rycklander och Forsberg, utom den inkvartering som varit och lämnade varor till Gäddviksbrons byggande, förlorat hö och ved samt för skjuts 75 riksdaler 2:ne segelslupar, nya med segel och tillbehör, plundrade av Översten och Riddaren av flera stora ordnar Berline(?) 176 riksdaler

Sjöman Isak Bohlin förlorat hela sin gröda till ett belopp av 73 riksdaler 32 skilling varpå, sedan stölden blev yppad, befälhavaren Sabanioff betalt 9 riksdaler 16 skilling. Men återstoden utgör en förlust som är för detta fattiga hushåll högst tryckande 64 riksdaler 16 skilling.

Kassören Södermark förlorat av en arrenderad gärda igenom bete och 1 stycken Notbock 16 riksdaler 32 skilling

Råd- och handelsmannen Erik Kråka, bestulen på en tunna lax samt förlorat grödan av en gärda, som avkastade 9 lass hö 82 riksdaler

Borgarsonen Mårten Lindströms änka lidit av ryska soldaternas stöld 9 riksdaler 16 skilling

Chirurgie Magister J. J. Lange förlorat korn och potatis 28 riksdaler

Handelsmannen Nils Wänman bestulen på 1 st kreatur, spannmål och persedlar 44 riksdaler

Fiskaren Nils Antman förlorade Strömming för 5 riksdaler

Borgarsonen Johan Harlins änka förlorat genom inbrott i kornladan av ryska soldater 6 tunnor korn, som utgjorde hennes och barnens enda gröda, varför hon nu är i det största lidande och rekommenderas till ersättning för skäligen jämkade 96 riksdaler

Styrman Olof Höglund bestulen av Ryssarna av potatis och persedlar för 7 riksdaler 24 skilling

Krono-lotsen Nils Granström för matpersedlar 9 riksdaler

Arbetskarlen Paul Sundqwist inkvartering utom skjutsar för 10 riksdaler

Handlanden Johan Walberg förlorat genom stöld av ryska soldater 2 tunnor salt, 12 stycken spjell, 1 tunna lax, 100 skålpund hö och 1 stycke silversked 150 riksdaler.

Berthill Munkestam

Järnvägens personalbostäder intill järnvägsstationen. T.v. för stationsanställda, t.h. bodde de som arbetade på elavdelningen.
Teckning efter gammalt foto i *Gransjö med stadskölen*

GRANSJÖ

av Leif Larsson Luleå, del 1

Bodens kommuns mittpunkt ligger i Gransjö, fast egentligen lite utanför längs vägen mot Svartlå, ganska typiskt eftersom där är mest sly och myr. Under elva år på 1920-talet och början av 1930-talet var Gransjö världens mittpunkt för två flickor. Världens centrum var allt kring järnvägsstationen, skolan och kaféet. Allt annat var utanför.

Byn började från ingenting och är nu långt hunnen tillbaka till ingenting. Det lilla som idag finns kvar används inte till något. Men en gång i tiden var Gransjö full av liv med massor av barn. Nyodlingarnas utvecklingsmöjligheter ansågs stora, åtminstone av staten (kronan) som delade ut kolonat till inflyttande optimister.

Först kom järnvägen och stationen och banvaktsstugorna längs linjen. Under många år var järnvägen det enda sättet att komma till och från Gransjö, om man inte ville gå. Ännu 1920 fanns ingen allmän väg till byn. I början av 1920-talet bröts landsvägen till Svartlå och fattiga människor började odla upp kolonat i mager och vattensjuk mark. Förbindelserna med omvärlden blev efterhand bättre. Järnvägen och stationen hade en otrolig betydelse för bygden. Där fanns utan tvekan byns centrum. Tack vara att Malmbanan från Boden mot Gällivare elektrificerades fick även stationen i Gransjö tillgång till elkraft. Stambanan söderut från Boden trafikerades då ännu av ånglok. Mest förspant för den som ville komma ut hade förstås de järnvägsanställda som gratis kunde göra resor med tågen.

Gransjö har aldrig haft något turistvackert över sig. Carl Dederig som var byns siste folkskollärare har sagt: *"Jag har aldrig bott på en fulare plats, men jag har*

aldrig trivts så bra som i Gransjö." Människorna var positiva och optimistiska, inflyttade från alla möjliga platser i Sverige.

Gransjö fick vara med om en ren befolkningsexplosion. På bara ett par-tre år ökade befolkningen från ett tiotal personer till flera hundra. Den stora ökningen kom i samband med att kolonisationsnämnden beslutat att upprätta kolonatområden i Edefors församling, ett av dem i Gransjö. Under de allra första åren av 1920-talet anlades de flesta kolonaten. Förhoppningen var enligt kolonisationsnämnden att de vidsträckta myrmarkerna genom utdikning skulle omvandlas till produktiv åkermark. Det visade sig vara ett hopplöst företag eftersom marken var mycket sämre än vad någon kunnat föreställa sig. En av de första kolonisterna (Nyström) har berättat att marken var så sur och blöt att av alla granar som fanns så skulle inte en enda ha kunnat användas till julgran. Så krokiga, knotiga och snedväxta var de.

Familjerna på kolonaten hade det fattigt och svårt. Det ingick delvis i förutsättningarna att över huvud taget få ansöka om ett kolonat. För att komma ifråga krävdes att den sökande var mindre bemedlad eller helt obemedlad, dvs. fattig. I Gransjöområdet fanns 1922 42 kolonat att söka. 55 ansökningar kom in, 25 kolonat delades ut. Stora familjer hade förtur. Ju fler barn desto bättre. Det behövdes många, många arbetande armar bara för att få i ordning den första enkla bostaden och den första röjningen för odling. Några restriktioner för barnarbete fanns inte. Då kolonisterna kom till sitt område fanns bara myrmark, sly och snårskog. Det fanns de som fått sin mark på så uselt område, att huset de byggt på angiven plats varje år måste

lyftas upp och varje år sjönk det. Några möjligheter att tjäna pengar fanns knappt under de första åren, eftersom myndigheterna hade krav att inom en viss tid skulle husen vara byggda och marken uppodlad. Det var det kolonisterna själva skulle försörja sig på. Senare kunde en del av dem tjäna lite extra genom arbete åt kronan och skogsbolagen. Fattigdomen bestod för väldigt många.

Axel Nyström berättade i *Boken om Boden* om då han som pojke första gången kom till Gransjö. Den första han såg på stationsområdet var en pojke i hans egen ålder, mycket säreget klädd. Han hade en lång kavaj på sig och mycket för stora stövlar. De var hans enda klädsel, som han fått av någon som kunnat undvara klädesplaggen. Manne Lundberg brukade skänka bort kläder så snart de blivit för små. Men det var bara flickkläder.

11 barndomsår i Gransjö

Minnesbilderna från Gransjö i denna redogörelse kommer från två flickor som nu hunnit upp i mogen ålder. Det är systrarna *Sonja* (gift Näslund) och *Margit Lundberg* (gift Åberg). Sonja fyller under 2009 92 år, Margit blir 90 år. Sonja bor numera i Örnsköldsvik, Margit i Luleå. Under 11-12 år, större delen av sin barndom, växte de upp i Gransjö. Tragiska händelser och stor sorg fick de uppleva, men också mycken glädje och gemenskap. Då de berättar är det goda minnen.

Margit. Foto från 2006

Sonja, Foto från 2007

Familjen Lundberg kom till Gransjö på sommaren 1922, då inflyttningen till byn var störst. Jonas *Emanuel* Lundberg, alltid kallad *Manne*, hade fått tjänst som

ledningsvakt med placering i Gransjö. Manne var från *Fors*, en liten by utanför Örnsköldsvik. Hustrun hette *Emmy* Teolinda Lindström, född i *Västerås* utanför Vännäs i Västerbotten. Västerås ligger 3-4 kilometer söder om Vännäs och var då inte stort mer än en banvaktstuga. Båda makarna var födda samma år 1897. Båda döttrarna till Emmy föddes i Vännäs (Västerås), men Manne brukade skoja med Margit och berätta att han hittat henne uppe på Dundret i Gällivare. Manne hade en banvaktstjänst i Spännajokk några kilometer söder om Gällivare, innan flytten till Gransjö. Emmy hade han träffat i Vännäs, där han haft sin första tjänst. Han påstods då vara landets yngste med ordinarie tjänst inom SJ, bara 19 år gammal.

Sonja, som skulle fylla 5 år, då familjen flyttade från Spännajokk till Gransjö, har ett speciellt minne från våren det året. Spännajokk bestod av ett enda banvaktshus för två familjer. En vårdag var Sonja ensam ute och hon kommer särskilt ihåg alla vårfåglar hon hörde och att strax efteråt kom ett tåg söderifrån in och stannade framför banvaktens hus. Alla fönster i tåget drogs ner och så började människorna sjunga för Sonja, där hon satt ensam framför banvaktstugan. "*Lillan ska sova och vara så snäll, annars kan hända att lillan får smäll...*". Efteråt har Sonja hört att Ernst Rolf ibland var på turné med sitt revygäng och att de då sjöng på liknande sätt för folk efter banan. Så kan det ha varit.

I juli 1922 då den lilla familjen Lundberg kom till Gransjö var familjen ännu liten, eftersom det bara fanns två barn. Sonja skulle fylla 5 år, Margit skulle snart bli 3 år. Familjen skulle inte bli större. Bostad fick man i en av lägenheterna i ett av de två *betjäningshusen*, det för elavdelningens personal. Jämfört med den ensamma banvaktstuga de haft i Spännajokk var det hög standard. Även jämfört med kolonaten runt omkring var det ett fint boende. Två rum och kök, kakelugnar och järnspis, elektrisk belysning, vilket inte fanns i kolonaten, tvättstuga som användes av all järnvägspersonal och post och telefon i stationshuset. Men som överallt annars var det utedass. Varje lägenhet i betjäningshusen hade eget utedass med nyckel. Manne hade nära till arbetet. Mest var det i transformatorstationen, som var nybyggd intill stationen, men även längs linjen och på stationerna. Malmбанan hade elektrificerats samma år (1922). Hans chef var förste reparatören August Andreas Hägglund och från 1933 namnen Erik Hägglund, som bodde i våningen ovanför Manne Lundberg.

1923 och 1933 blev tragiska år. Först dog mamman i familjen, sedan efter tio år också pappan. *Emmy Lundberg* dog den 30 april 1923, innan familjen bott ett år i Gransjö. Emmy blev bara 26 år. Hon var drabbad av lungsot, den tidens största gissel, och då dessutom

dubbelsidig lunginflammation tillstött dog hon ung. Läkaren *Anders Aronsson* från sanatoriet i Sandträsk gjorde sjukbesöken och skrev också ut dödsattesten. *Anders Aronsson* var gift med *Stina Aronsson*, som efter tiden i Sandträsk skrev boken *Hitom himlen*.

Margit var inte ens fyllda 4 år då mamman dog, men Sonja skulle fylla 6. Hon kommer ännu ihåg doktors besök. Hon skrämdes av doktors svarta kläder, när han kom och undersökte mamman.

Då Margit gick i småskolans klass två fick hon också lunginflammation med hög feber. Manne kallade på läkaren från Sandträsk. Han frågade var Margit hade fått ont. "*Mellan Kooperativa och Hanséns!*" Margit yrade. Hanséns var kaféet i byn och platsen mellan Kooperativa och Hanséns var ett ställe där barnen ibland lekte. Doktorn fick sig ett gott skratt och Margit fick vara hemma från skolan i 14 dagar. Hon fick febernedsättande medicin under tiden. Nästan varje dag kom fröken *Fröding* från skolan, inte bara med läxor utan också med godis ibland. Det var bara 50 meter mellan skolan och betjäningshuset.

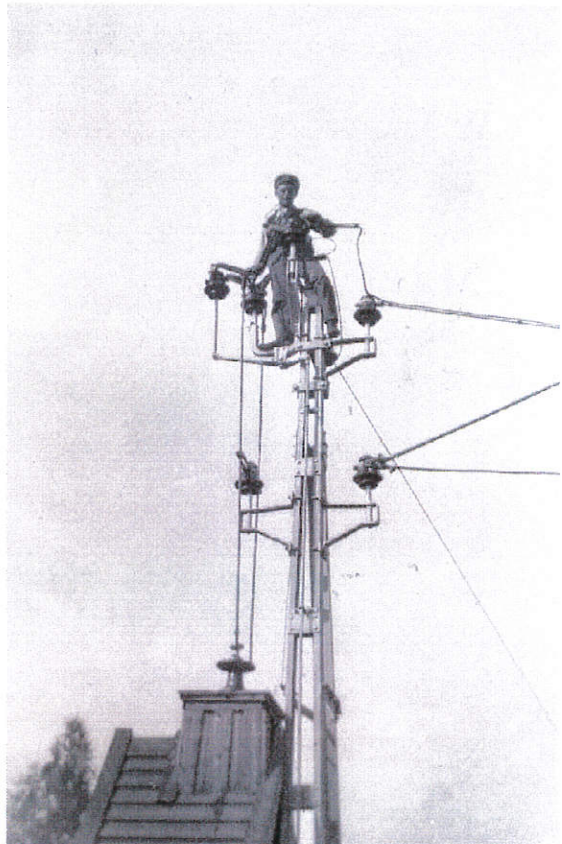
Manne Lundberg behövde hjälp i hushållet sedan hustrun dött. Den första hemhjälpen hette Ester, en ung flicka på 19 år från Degerbäcken. Hon var mycket musikalisk och musikintresserad. Hon spelade dragspel och hon sjöng ofta. Hushållsarbete var kanske inte det roligaste som fanns, men för Sonja betydde hon mycket. Ester och stationsmästaren Oskar Olsson Blids son Bengt, tränade ibland tillsammans i köket hemma hos Manne. De båda spelade och sjöng på danser. En gång gömde sig Sonja under köksbordet och lyssnade på deras spel och sång. En visa kommer hon ännu ihåg från den där dagen då hon var 6 år gammal. Vad visan heter har hon glömt, men den börjar så här:

När natten breder ut sin stilla ro
I mörkret i augustikväll
Och vinden stilla slumrat i björk och bo
Jag smyger till ditt tjäll.
Försiktigt du öppnar ditt fönster på glänt
Och efter minsta ljud lyss
Och månen som redan sin lykta tänt
Din mun jag sluter med en kyss.

Ester slutade för att utbilda sig. Senare gifte hon sig och flyttade till Kiruna. Hon spelade en lång tid med i ett dansband.

Efter Ester kom Rut Löfqvist. Hon var född 1901 och kom från ett av de närmaste kolonaten efter vägen mot Svartlå. Pappan hette *Alfred Löfqvist*. Han var född i Njurunda men familjen kom till kolonatet närmast från Gällivare. Han var baptist liksom en del andra i byn.

Rut var mycket duktig med hushållsarbetet och barnen betraktade henne snart som sin mamma. Då tio år gått efter hustrun Emmy Lindströms död, gifte sig Manne Lundberg med Rut Löfqvist, men redan några månader senare omkom Manne Lundberg i en arbetsplatsolycka på stationen i Sandträsk. Han och två arbetskamrater höll på med reparationsarbeten i ledningarna, som skulle vara strömlösa. Någon på stationen ville höra radionyheter och strömmen slogs på utan att arbetarna meddelades. Ledningarna innehöll 10 000 volt starkström och Manne omkom omedelbart, då han råkade komma åt en ledning som var strömförande.

Manne Lundberg, ledningsvakt, högst upp bland 10 000-volts ledningarna

I betjäningshuset fick den hårt drabbade familjen inte bo kvar. En ny ledningsvakt skulle anställas och bo med sin familj i lägenheten. Rut tog flickorna med sig, Sonja 16 år och Margit 14. De kunde under vintern bo hos Ruts föräldrar på kolonatet. På våren ordnade Alfred Löfqvist så att Rut kunde öppna ett pensionat i Jörn, där både Sonja och Margit arbetade. Det var tungarbetat eftersom matsal och kök låg på olika plan. 1937 upphörde den verksamheten. *Sonja* hade gift sig 1936 med Gunnar Näslund och bosatt sig i Hädanberg (Ångermanland), Rut hade träffat sin sambo John Cedergrén och flyttat tillbaka till Boden, först till Torpgården, sedan till Björkelund dit Margit följt med. Hon fick anställning på Hedmans konditori och gifte sig så småningom med Viktor Åberg från Övre Kukkola.

Skolan i Gransjö så som den såg ut 1996. Varje år gjorde Margit, hennes man Viktor Åberg och dottern Solveig och hennes man Leif Larsson besök i Gransjö och kunde följa med hur den ena byggnaden efter den andra förstördes och revs; till slut även skolan och stationshuset.

Foto: Leif Larsson

Skolan var viktig och tillsammans med stationen byns centrum. Flickorna Sonja och Margit hade mycket kort väg, bara 50 meter, till skolan som var alldeles nybyggd (1923/24). Barnbespisning fanns ännu inte, utan var och en åt den mat man kunde ta med sig hemifrån. Sonja och Margit sprang hem på frukostrasten och åt. Det fanns bara två lärare, *Johan Öberg* f. 1.1. 1902 i Jokkmokk för folkskolan, klasserna 3-6 och *Ebba Fröding*, född 23.10. 1902 i Jörn för småskolan, klasserna 1-2. Johan Öberg var gift med Svea Hansson, f. 1904 i Luleå. De hade tre barn Svea Hervor f. 1924 och Johan Henry f. 1927 och Karin. Henry kallades alltid Putte av sina föräldrar. Skolformen var B-skola, alla barn på respektive stadium undervisades tillsammans. Johan Öberg var lungsjuk och hade långa sjukdomsperioder, då han var borta från skolan. Då sattes vikarier in. Johan Öberg slutade som lärare i Gransjö vårterminen 1932. Han dog 1934 i tuberkulos bara 32 år gammal. Då bodde familjen i Gullträsk. Efter Johan Öberg kom Gustaf Baudin som folkskollärare till Gransjö (1932-1935). Han gjorde en stor insats genom att på eget bevåg ordna frukost åt de barn som ingenting hade med sig. I lärarbostadens kök kokade familjen välling och gröt.

Ebba Fröding var lärare i Gransjö 1923 till 1944. Hon var mycket omtyckt och engagerade sig för byn ungdomar långt utöver skolundervisningen. Hon hade sin bostad i skolan, en trappa upp, på samma plan där småskolan var. Lärarbostäderna hade sin egen ingång,

klassrummen sin. Ebba Fröding var baptist och särskilt för byns flickor anordnade hon kursverksamhet i något som de kallade Kamratreringen. En gång i veckan samlades flickorna hos Ebba Fröding och sydde, stickade eller broderade. Hon läste också för dem. Det var mest ur "*Anne på Grönkulla*".

Ebba Fröding bodde i Boden, liksom henens föräldrar. Mamman Emma Vilhelmina Karlsson var född 1868 i Grava i Värmland. Hon dog 1961. Maken hette Anders Gustaf Fröding f 1865 i Grava. Han var handelsbiträde. En del lördagar, då skolan var slut för veckan, var skolflickornas spänning särskilt stor. Då hämtades den unga lärarinnan med motorcykel med sidovagn, som hon åkte i. På söndagseftermiddagarna började flickorna tidigt lyssna efter motorcykelns knattande. Ebba Fröding var född i Jörn 1902 och dog i Boden 1992. 1937 då Margit var 18 år rekommenderade Ebba Fröding henne till ett arbete på Hedmans konditori i Boden. Fröken Fröding ömmade för sina elever långt efter det de lämnat hennes klass.

Gransjö skola var en s.k. B2-skola, dvs. en lärare hade ansvaret för undervisningen i flera klasser samtidigt, en för småskolan, en för folkskolan. Edefors kommun hade haft svårt att hinna skapa en ordnad undervisning efter den plötsliga stora ökningen av antalet skolbarn, då kolonaten togs i bruk från 1921.

Fortsättning i Boden-ANAN nr 3/2009
e-postadress: leif.ragnvald.larsson@telia.com

Rapport från årsmötet i Almska skolan den 8 mars 2009

Ordförande hälsade alla välkomna, och särskilt till Ingmar Åkerstrand som åtagit sig att från sin rika erfarenhet som byålderman i Bredåker, berätta/kåsera innan årsmötesförhandlingarna tog vid. Innan dess samlades vi alla för en tyst minut, för att hedra bortgångna medlemmar under år 2008. Ordet lämnades sedan till Ingmar.

Han började med att tacka för föreningens stora mod att inbjuda just honom. Han valde att berätta om "profiler" som han mött, människor som varit märkbara på något sätt. Bredåker hade sett många i byn, det började långt tillbaka i tiden med Jöns Nilsson som varit tolvman och räknats som en hög potentat. Drängen Nils Hansson som ställde upp i brottning år 1858 mot kronprins Carl:s, (senare kung Carl XV) starka brottare, och med lätthet fick honom att tappa andan. Den förträffliga Lagårds-Karin som hässja hö som ingen annan.

Far Axel och sonen Johan som utvecklades till levnadskonstnärer, genom att bevaka alla aktiviteter på slaktbacken och i bagarstugorna, bönderna blev med tiden smått irriterade och sonen Johan valde då giftermål med änkan Karl-Persa Anna som just fått pension. Ingmars berättelser vittnar om att livet i Bredåker måste varit både roligt och underhållande.

Efter Ingmars underhållning kunde alla glada och muntra ta plats vid kaffeborden och njuta av Stina Elmings goda hembakade bröd. Tack Stina!

Till ordförande för mötet valdes Ingmar Åkerstrand, vilken tackade för förtroendet, och till årsmötessekreterare valdes Eivor Lind.

Styrelsen omvaldes i sin helhet (se sid 2). I valberedningen utsågs Anna.Maria Persson till samman kallande, i stället för Ingmar Åkerstrand.

Årsmötet valde Björn och Eila Fredriksson att representera föreningen på årets riksstämma i Falköping den 21 - 23 augusti.

Eivor Lind vann tre st Lionslotter, Gunilla Kassberg och Berthill Munkestam, alla från Boden, vann en lott vardera på besökslotteriet. Hoppas att någon av dessa vinner båten! Stort tack till Lars Berg som skänkte dessa lotter och Ewa Sandberg som skänkte en hemvävd trasmatta till ett vanligt lotteri.

Björn avtackade årsmötesordföranden Ingmar Åkerstrand med en liten gåva, samt tackade de 30 närvarande medlemmarna för visat intresse och förklarade årsmötet avslutat.

Gammelstadsbo vinner berömmelse

Norrbottnens Kuriren 28/10 1908

I det senast hit sända numret av den i Council Bluffs utkommande amerikanska tidningen "The Sunday Monpariel" finns en längre artikel i berömmande ordalag om en miss Dagmar Rasmussen, som gjort sig bemärkt för sina tavlor med motiv hämtade ur barns liv.

Denna miss Rasmussen är född i Neder-Luleå, Gammelstad, och hette före sin emigration till Amerika Dagmar Sundström. Hon är dotter till framlidne jordägaren Axel Sundström i Gammelstad. I Amerika har hon adopterats av mr Nels Rasmussen i Council Bluffs, Iowa och hans maka född Falk och bördig från Gammelstad.

Då det kan intressera hennes bekanta här hemma och även andra att höra hur det gått henne där ute i det nya fosterlandet, återge vi här tidningsartikeln i fråga.

Tidningen skriver:

Uppmärksamman bland yngre artister och helt säkert bestämd att inta en framstående plats i raden av tecknare och målare inom penn-teckningarnas och

akvarellernas område är miss Dagmar Rasmussen härifrån staden.

Under sin skoltid väckte miss Rasmussen uppmärksamhet som artist genom sina älskliga tavlor med barnmotiv. Sedan miss Rasmussen fullbordat sina studier i stadens högskola 1905 vann hon inträde vid akademien för skön konst i Chicago. Även här väckte hon uppmärksamhet för sina tavlor.

I juni 1906 fullbordade miss Rasmussen ett arbete vid akademien för vilket hon erhöll "Eleonor Linden stipendiet". Stipendiet satte miss Rasmussen i tillfälle att fullborda studierna vid akademien varefter hon började arbeta på egen ateljé. Strax innan hon lämnade akademien målade hon en större tavla på beställning av firman Marshall Field & C:o. Tavlan mottogs med beundran och hon fick uppdrag att måla ännu fler. Många av hennes större tavlor återfinns på väggarna i firmans jättekomples.

Hennes plan är att än vidare utbilda sig, särskilt i olja, samt att få tillfälle att teckna och måla för barnböcker för vilket hon synes ha alldeles särskild talang.

Se Dagmar Sundströms antavla på nästa sida!

Dagmar Sofia Sundström

Axel Sundström f.1849-09-06 Gammelstad Nederluleå (BD) d.1894-05-26 Ön:1 (Gammelstad) Nederluleå (BD) Torpare, åkare Ön:1 (Gammelstad) Nederluleå (BD) g.1874-09-21	Olof Johan Sundström f.1804-09-12 Gammelstad Nederluleå (BD) d.1884-10-25 Ön:1 (Gammelstad) Nederluleå (BD) Ön:1 (Gammelstad) Nederluleå (BD) —g.1837-01-12	Jacob Jacobsson-Sundström f.1778-03-08 Rutvik:2, Nederluleå (BD) d.1845-07-08 Kyrkobordet:49, Nederluleå (BD) F. fångförare Gammelstad, Nederluleå (BD) —g.1804-05-19 Catharina Nilsdotter-Enström f.1774-08-26 Ersnäs:18, Nederluleå (BD) d.1839-08-17 Kyrkobordet:49, Nederluleå (BD) Gammelstad, Nederluleå (BD)	Jacob Hansson-Dryg f.1739-01-20 Rutvik, Nederluleå (BD) d.1820-01-21 Rutvik:2, Nederluleå (BD) —g.1766-10-24 Maria Jönsdotter f.1734-01-21 Bensbyn:11, Nederluleå (BD) d.1800-02-07 Rutvik:2, Nederluleå (BD) Nils Nilsson f.1730 ca Skellefteå (AC) d.1787-09-12 Ersnäs:18, Nederluleå (BD) —g.1761-04-05 Karin Isaksdotter f.1733-04-12 Bondersbyn:5, Nederkalix (BD) d.1812-06-22 Ersnäs:18, Nederluleå (BD)
Dagmar Sofia Sundström-Rasmussen f.1886-05-15 Ön:1 (Gammelstad) Nederluleå (BD) d.	Maja Brita Larsdotter f.1814-03-03 Antnäs:2 Nederluleå (BD) d.1898-12-14 Ön:1 (Gammelstad) Nederluleå (BD) Ön:1 (Gammelstad) Nederluleå (BD)	Lars Nilsson f.1771-09-04 Antnäs:2, Nederluleå (BD) d.1847-08-23 Antnäs:2, Nederluleå (BD) Bonde Antnäs:2, Nederluleå (BD) —g.1806-03-09 Anna Maria Hansdotter f.1775-08-07 Bälingsträsk:1, Nederluleå (BD) d.1825 Antnäs:2, Nederluleå (BD) Bondhustru Antnäs:2, Nederluleå (BD)	Nils Larsson f.1738-08-29 Antnäs:2, Nederluleå (BD) d.1809-02-18 Antnäs:2, Nederluleå (BD) —g.1769-12-03 Karin Larsdotter f.1739-09-25 Antnäs:10, Nederluleå (BD) d.1816-01-15 Antnäs:2, Nederluleå (BD) Hans Jönsson Hvitman-Berg f.1738-08-14 Långnäs, Nederluleå (BD) d.1777-06-12 Bälingsträsk:1, Nederluleå (BD) —g.1761-11-29 Maria Olofsdotter f.1737-01-03 Skatamark, Nederluleå (BD) d.1829-10-03 Bälingsträsk:1, Nederluleå (BD)
Till Nordamerika 1892 Anna Cajsa Larsdotter f.1850-03-27 Antnäs:6 Nederluleå (BD) d.1891-12-24 Ön:1 (Gammelstad) Nederluleå (BD) Ön:1 (Gammelstad) Nederluleå (BD) g.1874-09-21	Lars Anton Ericsson f.1814-06-08 Antnäs:6 Nederluleå (BD) d.1895-06-30 Antnäs:6 Nederluleå (BD) Bonde Antnäs:6 Nederluleå (BD) —g.1835-12-13 Anna Lisa Nilsdotter f.1814-12-10 Ersnäs:8 Nederluleå (BD) d.1889-11-05 Antnäs:6 Nederluleå (BD) Bondhustru Antnäs:6 Nederluleå (BD)	Eric Larsson-Berg f.1747-12-27 Antnäs:6, Nederluleå (BD) d.1821-04-20 Antnäs:6, Nederluleå (BD) Bonde Antnäs:6, Nederluleå (BD) —g.1810-04-24 Maria Helena Larsdotter f.1770-09-01 Antnäs:10, Nederluleå (BD) d.1845-06-23 Antnäs:6, Nederluleå (BD) Bondhustru Antnäs:6, Nederluleå (BD) Nils Petter (Anders) Olofsson f.1793-03-07 Ersnäs:8, Nederluleå (BD) d.1870-12-06 Ersnäs:8, Nederluleå (BD) Bonde Ersnäs:8, Nederluleå (BD) —g.1812-10-10 Margaretha Olofsdotter-Wäst f.1783-11-27 Antnäs, Nederluleå (BD) d.1857-10-25 Ersnäs:8, Nederluleå (BD) Bondhustru Ersnäs:8, Nederluleå (BD)	Lars Ericsson f.1708-02-01 Måttsund, Nederluleå (BD) d.1764-10-24 Antnäs:6, Nederluleå (BD) —g.1746-04-02 Ella Andersdotter f.1712-10-03 Antnäs, Nederluleå (BD) d.1771-02-25 Antnäs:6, Nederluleå (BD) Lars Larsson f.1735-01-10 Antnäs:10, Nederluleå (BD) d.1820-10-24 Antnäs:10, Nederluleå (BD) —g.1763-04-10 Maria Hansdotter f.1739-07-19 Alvik, Nederluleå (BD) d.1816-03-31 Antnäs:10, Nederluleå (BD) Olof Nilsson f.1755-12-26 Hortlax, Piteå lfs (BD) d.1835-11-05 Ersnäs:8, Nederluleå (BD) —g.1786-06-25 Maglena Pehrsdotter f.1763-07-26 Ersnäs:8, Nederluleå (BD) d.1840-01-21 Ersnäs:8, Nederluleå (BD) Olof Johansson-Wäst f.1755-09-10 Antnäs, Nederluleå (BD) d.1837-08-14 Alvik:9, Nederluleå (BD) —g.1783-11-02 Lisa Pehrsdotter f.1763-01-01 Rolfs, Nederkalix (BD) d.1848-02-15 Alvik:9, Nederluleå (BD)

Transporter före bil och järnväg

Före bilens och järnvägens segertåg gällde transporterna inom Överluleå och Edefors socknar i hög grad varor från skogen och sådant, som hade anknytning till en knoppande järnbruksrörelse. Omkring år 1800 fick Samuel Gustaf Hermelin av Kronan stora skogsområden för att bl.a. i Luledalen starta järnbruk, och då uppförde han vid Selet en masugn samt stångjärns- och manufakturverk. Vid Flarkån i Svartlå byggdes en smedja. Den var i gång 1805 - 1808 och fick sitt järn från masugnen vid Edefors.

Hermelins huvudort var Selets Bruk i Nederluleå. Han tog upp 80-talet smeder och kolare från Svealand. Många av dessa fick ta upp torpställen, där de kunde röja och odla, t ex smeden Anders Andersson i Bovallen vid Harads samt kolaren Gabriel Månsson i Alträsk. Hermelin tog järnmalm från Gällivare malmberg, där han gjort inmutningar. Malmen fördes till Edefors med ren- eller hästskjuts och avlämnades vid "Malmesudden". Malm och järn fördes sedan nedför älven, gärna på vatten i små pråmar ned till Hednoret, där farliga forsar började. Livsförnödenheter fördes motsatta vägen. Här visas utdrag ur några kvitton eller meddelanden för att visa exempel på transporter.

"Att Johan Johansson i Afva i denna Bruks Bok icke blifvit eller blifver godtgord för sitt hafde besvär, med den till Edeforss uppsände Spannemålen såsom med dess torkning, dess transporterande från Afva till Qvarn och vidare till Edeforss varder honom härmed på begäran till Bevis meddelt

Selet den 27de Aprill 1800 J Hammargren"

"Till Inspector Sundberg vid Edeforss sändes med Pehr Jacobsson i Bäjssmor på 2ne Lass åtta tunnor kornmiöl Förseglade säckar, hvadföre forlön betalas vid riktig Lefverering ...

Selets Bruk Den 29 December 1801 (?)

An ... stedt"

"Octob 24 Ifrån Afwa Magazin med Storbåtar hittransporterat: in September vid Afwa Magazinet. 2ne Påster uttagit ...

Nov 30 Dito Dito af Herr Govenius in Septemb fr Hedensfors..."

"För Husbyggnade -, dertill fönste m m enl Contracter böra förskaffas -

2 ____ fönster ... 6 kvarter högd 3 rutor på högden

4 par do á 5½ do 3 rutor på högden 2 på br

1000 ... 3 tor Spik

20 tolfte 3 ...bräder ____ golf

8 dörr lås

12 par större dorra ____

par mindre do med plåtar"

"vid Edeforss enl Begäran blifva 50 3/8 dels kannor ____
Så fort jag möjl kan få forbönder sändes vidare Spannemål ... at fortskaffas till Gällivare ____
Till befrämjande av ordning ... uti 1802 års Räkningar ... Priscourant (?) till Gällivare med..."

"...afsändes med Forbönder 16 Tunnor Mjöl ... Jag bjuder vist till på alt sätt, at afvärja någon sort brist vi Edeforss, men ty värr det kan nog _da, och jag vill ej säga orsaken ... afgår denna dag Spannemål och -111 3/8 dels Kannor B vin ..."

"Med Johan Wallin Sändes till Edeforss 2 tunnor korn fast må Tunnor Strömming
1 Tobak kista (?) 1 P__ Slädstänge 1 liten tom påså

Svartlå Bruk den 31. Oct: 1805 AR Jeones (?)"

"No 23 Från Robsahms Nya Grufva försändes med bonden Michel Israelsson (?) i Nattavara 1. Skeppund 13 lispund malm till Edeforss. Gelliv: den 27 feb 1812 Eric Hedb ____"

Fraktersättning: 3 lispund (?) salt och 12 ... rågmjöl.

Malmfrakterna skedde med häst eller ackja. Pajala museum visade vid en utställning 1981 en järnmalmackja för frakt till Kengis Bruk. Den kunde lasta 150 kg järnmalm, och det var vad en ren orkade dra. Hermelin hade låtit röja väg från Gällivare och fram till Lule älv samt ordnat med rastplatser.

Teckning av Rune Granberg - 71

Den malm som kommit ned till Hednoret nära Boden kördes vidare på vintern med hästar och renar till Selets järnbruk eller till Rosfors. Denna malmväg gick längs Hedavan och vidare över Mockträsk. Mycket länge fanns spår efter vägen samt malmstycken vid sidan. Denna malm hade tippats av när det gick för tungt att köra.

Avan var så att säga Selets Bruks "hamnstad" vid Lule älv. Skadade papper liksom svårlästa handstilar har gjort läsningen av "fraktsedlarna" svår.

Kungen övertar

Dyra frakter, sjunkande priser på järn och krav från den ryska ockupationsmakten 1809 syns ha blivit övermäktiga och medförde konkurs 1812. Karl XIV Johan köpte eftersom upp rörelserna via bl.a. generalmajor J A Sandels, överste G F Klingstedt och översten Carl Otto Mörner. Den sistnämnde hade starkt medverkat till att Bernadotte blev kung, och i slaget vid Oravais 1808 hade han sårats av tre bajonettstick men räddats av sina soldater.

På tidigare stadium var bara två masugnar i gång, och rörelsen sköttes av två överstar, en överjägmästare, en löjtnant, åtta inspektörer jämte kassörer och bokhållare. Dessa herrar ska ha farit fram som busar, kört ihjäl hästar och vägrat betala samt rutit och kommanderat. Av någon orsak förlorade kungen mycket pengar i rörelsen. Senare sattes C. V. Svenonius att sköta det hela med bättre resultat.

Kungahuset sålde egendomarna i mitten av 1850-talet. Sedan drevs rörelsen vidare genom skiftande öden och genom olika bolag. För påtänkta transporter med pråmar påbörjades på 1860-talet grävandet av den s.k. "Engelska kanalen" förbi forsarna vid Edefors och Boden. Det medförde stort behov av transporter av folk och material. Ångbåtstrafik startades 1864 bl.a. mellan Heden och Edefors (beskriven av Stig Lagerfjärd i C-uppsats vid Luleå Tekniska Universitet). Kanalgrävandet upphörde efter något år, medan ångbåtarna fortsatte att gå till 1920-talet. Bolagens verksamhet inriktades alltmer på timmerfångst och sågning. Sågverk byggdes bl.a. vid Hedensfors och Svartlå.

I gamla tider utan vägar gjordes transporter helst på vatten eftersom det var mycket hinder i skog och mark. Även vintertid var det ofta praktiskt att färdas på jämna och snötäckta isar. I början av 1820-talet byggde man väg mellan Luleå och Boden, och tidigt på 1850-talet fortsatte man till Bredåker. Sedan dröjde det några år innan man kommit fram till Storsand. På 1920-talet byggdes en bro av stål över Edeforsen.

I Kuriren för 100 år sedan den 11 november 2006 skrivs, att 18 byamän i Södra Bredåker - i väntan på landsväg - huggit upp en provisorisk väg till Degerbäckens anhalt för att komma fram med sin mjölleverans, 140 - 160 liter per dag. Jag antar, att det är mjölk som ska till järnvägen. Under samma rubrik skrivs om hur varmt det är, åkrar plöjs och bogserbåtar kommer med timmerflottar på Lule älv.

Tjära

Under århundraden var framställning av tjära viktig för att få in litet pengar till hushållen hos bönder och torpare. Avlönade anställningar var det ont om.

Mina morföräldrar var bolagstorpere i Forsträsk norr om Harads. "Forsträsk-Brita" klöv flitigt stickor från tjärveden - hon var en mycket duktig kvinna. Johannes brände tjäran och gjorde trätunnor. Tjäran fylldes i tunnorna, som sedan skulle fraktas till Lule älv nedanför Edeforsen. "Forsträsk-Johannis" körde dem på "Kavelvägen" norr om Forsträsket. Bakom hästen drogs ett gallerverk med en tunna i varje ruta. Där fick tunnorna rulla. Vägen måste vara jämn och ganska mjuk. Om det var stenigt eller stubbar kunde tunnorna slås sönder.

Den hyvelbänk morfar Johannes använde vid tillverkning av tjärtunnor finns nu i vår familjs ägo.

Väl vid vattnet bands tunnorna ihop med vidjerep till flottar. Morfar Johannes Larsson Styf var med om att flotta tjärtunnor till Heden.

Tjærtunnor har forslats till vattendrag rullande på mjuka naturvägar efter hästar. Fotot publiceras med särskilt tillstånd av Kajanalands museum, Kajaani, Finland. ©

År 1902 blev Alfred Nilsson i Harads kapten på ångbåten Edefors. Han kunde berätta, att tusentals tjärtunnor fraktades från Edefors till Hednoret.

I Luleå samlades mängder av tjärtunnor i väntan på utskräpning. Konjunkturerna växlade och priserna med dem. Bl.a. skrivs, att Bergströms handelshus fick bekymmer med låga priser 1870.

På vår mark i Västra Bovallen har tjärbränning förekommit före vår tid. Jag har hittat slaggklumpar i marken.

Frans Nilsson i Norriån berättade omkring 1970 om flottning av tjärtunnor i Råne älv. I början av århundradet flottade Jakob Sundström och tjärkungen Magnus tunnorna, som de bundit ihop med vidjerep. De släpptes iväg och det bjöds på kaffekask. Att få i sig drickat tog lite längre tid än beräknat. Och tunnorna for genom Korpforsen ovanför Överstbyn. När gubbarna kom ut och förstod vad som hänt grät de. De letade efter spillrorna men hittade tunnorna. Alla hela av någon underlig anledning.

När timmerdrivningen kom till bygden kunde det vara svårt få folk dit från tjärbränningen. Kempe förbjöd dem ta tjärstubbar från skogen för att få dem att jobba med skogen åt honom.

Norrbottens-Kuriren för 100 år sedan

Att hanteringen av tjära kunde vara problematisk belyses av följande utdrag.

1986-08-02: Edefors marknad, den s.k. "tjärmarknaden" som hölls i slutet av förra veckan, utmärkte sig ej för någon större liflighet. Tillförseln av tjära var mindre än vanligen brukar vara fallet och penningtillgången knapp. Priset å tjära varierade mellan 5:50 och 6 kr per tunna eller ungefär halfva priset mot i fjor.

1987-08-01: En tjärflotte om 40 tunnor släpptes häromdagen vid Storbacken utför elfwen. I följd av den starka strömmen hann flotten förr till Edet än beräknadt war ... Flotten gick då wind för våg utför den häftiga Edeforsen. Af tjärtunnorna kommo 14 oskadade till rätta...

1992-07-25: Tjärmarknaden i Edefors i slutet af förra veckan war fåtaligt besökt, men af tjära hade ditförts rätt mycket. Priset på denna wara war i allmänhet 11 kr 50 öre per tunna.

Vedflottning

I Glimtar från Edeforsbygden 1996 har Odal Jansson från Svartlå berättat om hur "Brännströms-Lasse" Larsson, Östra Bovallen, drev björkvedsavverkning vårvintern 1932 vid Revjärnsforsen i Flarkån. Lasse körde med häst. Odal och Lasses söner Konrad och Emil högg. Verktyg var yxa och bågsåg. Veden klövs och lades på tork vid Flarkån.

Foto: BÖFF:s arkiv

Sedan man väntat ut timmerflottningen i Flarkån var det vid midsommar dags att flotta veden ner till Svartlå. Nu var vattenståndet lågt, och meterveden fastnade i vikar och bäckmynningar. De som kämpade med detta var Konrad och Emil Larsson, Odal Jansson,

Albin Bergdahl, Valder Nilsson, Verner Vennström och Johan Jansson. Efter två dagar var man nere i Svartlå och gjorde en ringbom i Flarkåns mynning. I bommen samlade man veden, och i mitten staplades flera varv och lades mossa ovanpå så det blev en rastplats. Där kunde man elda och laga mat och kaffe.

Den 5 juli på kvällen roddes bommen med veden ut i Lule älv. Den fördes nu ned till Hednoret av Konrad, Emil, Valder och Odal. Där skulle veden tas i land och skickas vidare per järnväg. Efter en natts färd var man i Hednoret nästa morgon. Ett antal pålar var nedslagna i älvbotten fram mot forsnacken. Man hade med sig tjocka varpor för att lägga fast i pålarna.

Den första varpan gick av. Andra vedflottare, "Valsundarna", var där också, och Artur Nilsson kom med båt och hade en ny varpa. Han la varpan om en påle, men den vek sig och slog sönder översta bordet på båten. Pålen träffade Konrad i huvudet så han flög ner i båten.

Artur och Odal försökte få fast bommen i påle efter påle, men de gick av eller vek sig. När sista pålen gick omkull skulle Artur dra in varpan, men den satt fast, troligen i en sten. Artur kastade varpan, men den råkade fastna runt årtullen. Båten börjar dras mot djupet. Valder rodde för brinnande livet för att rädda dem, och de hann hoppa över i hans båt. Deras båt försvann i forsen. Det gjorde ringbommen med 200 kubikmeter ved också.

Man rodde hemåt med stora bekymmer. Det var inte bara veden. Utan hur var det med Konrad? Svårt skadad eller död? Man fick sen veta, att hans huvud var krossat som ett äggskal. Han var 33 år men fick leva ett halvsekel till.

"Brännströms-Lasse" var hårt drabbad. Sonen illa skadad och vinterns arbete spritt i forsen. Båten och varpan förlorade, skuld till arbetskarlarna för vinterns arbete och flottningen.

En del ved kunde man leta reda på längs stränderna och rädda. Ortsbefolkningen hjälpte till. Men en del ved försvann till upphittarens eget bruk.

Flottningsränna

Flarkån har ett stort vattensystem. Det börjar i Dragträsk nära vägen Svartlå - Gransjö och går vidare till den stora sjön Svanisträsk. Sedan fortsätter den genom Grundträsk, Bredträsk, Gullträsk och Björnträsket. Norrifrån kommer bl.a. Pullisbäcken. Flarkån svänger söderut och passerar några kilometer öster om Forsträsket. I Svartlå mynnar den ut i Lule älv.

Flottningen började från bortre änden av Svanisträsk. Ett år, berättar Rodrik Larsson, blev man vindfasta

genom kallblåst fem dagar mitt på sjön. Och två dagar på Grundträsket. Virket fick "spelas fram" på Grundträsket, Gullträsket och Björnbergsträsket. Fällfallet, Notsselforsen och nedre delen av Flidjorsen var platser, där man inte kunde ro. Man måste köra båtarna förbi med häst. Vid Fällforsel bodde Elof Öström, son till Fällsel-Dåra (Dora Öström, syster till Forsträsk-Brita), och Elof körde båtarna förbi Fällfallet. Otto Larsson och Brandt bodde vid Notsel och körde där. Forsträsk-Johanis bodde bara några kilometer från Flidjorsen, så han körde där. Längre ned i Flarkån fanns Schwårt-ido, Svartedan. Det var svårt att få ut timret därifrån, men två man i en roddbåt kunde klara det. Man följde med bakvattnet, och brodern John rodde, berättar Rodrik Larsson. Själv var han "stävare" och tog tag med båtshake och ena foten i de stockar man drog ut ur edan.

Vintern 1970 träffade jag Jan-Erik Betzén från Harads. Han berättade om en flottningsränna vid Svanisträskets utlopp och att man höll på att riva den. Jag tror jobbet gjordes som beredskapsarbete. Jag blev mycket intresserad. Den 12 april 1970 efter en tävling i fältskytte tog jag vägen förbi flottrännen och fotograferade denna. Det var mycket snö, men man kan se hur den var uppbyggd. Rännan syns vara av två flak som bildar en vinkel och går ihop i botten. Ställningen som håller rännan uppe syns väl.

Foto: Arnold Lagerfjärd

En flotträna byggs förstås för att vattendraget har för lite vatten eller är stenigt. Mina funderingar är om det var rätt att riva detta kulturföremål för att städa upp eller om det borde ha sparats.

Vid Åminne var stränderna höga och branta. När virket kom från skogen las det upp ovanför branten. När virket skulle flottas nedför Lule älv skickades

stockarna ner genom en ränna. Rodrik Larsson, Bovallen, och Theodor Strömberg, Havsträsk, jobbade med detta. På Åminne hade man en stor, folkilsken tjur, som inte tålde att se karlarna där på backen. De stod på en hög trave medan tjuren gick och vaktade på dem. Rodrik lessnade på det och gick ner och tog en stock så stor att han knappt orkade lyfta den. Tjuren stod där och gräta och böka med skallen mot jorden. Rodrik gick mot honom, höjde stocken och lät den falla i huvudet på tjuren. Tjuren skaka till men svimmade inte. Men respekt fick han. Sedan stod Theodor framme vid kanten och släppte ned virket medan Rodrik bar fram. Som han gick mot tjuren vek han undan, men så fort han vände sig om var han bakom. Theodor skrek mest hela tiden: "Nu kommer han!"

Baggböleri

År 1895 stod i tidningarna om att sågverksbolagen i Norrland olagligt spärrade flottleder för att hindra privata skogsbönder att sälja virket till vem de ville. Gideå och Husums AB hade t ex spärrat Stävaresjöbäcken med bjälkar och kedjor. Bolaget hade också ställt ut vakter. Man skrev också om hur bolagen lurade bönder vid skogsköp.

Mjölk till Malmberget

Under rubriken Kuriren för 100 år sedan kunde man den 24 december 2005 läsa, att mjölkleveranserna från Svartlå över Sandträsk till Malmberget ökat. Nu skickades 180 liter tre gånger i veckan.

Arnold Lagerfjärd

Samiska ortnamn på kartan

Vad gäller Rödingsträsk upptäckte jag att på nyare kartor hade man börjat använda det samiska Rávdojaure, en blandning av nord-samiska och finska. För att inte denna felaktighet skulle permanentas tillskrevs Lantmäteriet och bifogades uppgifter från bl.a. Ortnamnsarkivet i Uppsala. Efter 3 veckor fick vi svar; lantmäteriet hade då redan låtit göra en egen utredning i samråd med Sametingets lulesamiska språkkonsulent. Det korrekta namnet, som f.ö. finns på kartor från 1800-talet och tidigare, då med gammal ortografi, är Dábmukjávrre.

Ordagrant betyder Rávdojávrre Rödingsträsk, medan Dábmukjávrre betyder Öringsträsk. Någon röding har väl aldrig funnits i sjön, däremot finns en öringart med rödaktigt kött.

Agneta Silversparf

Norrbotten 1857 – sagoland med vackra flickor och fula gummor

När ångbåtarna blev säkra transportmedel reste många turister från Frankrike, England och Tyskland upp mot Lofoten och Nordkap för att få uppleva midnattssolen. De resorna var föga äventyrliga. Ångbåtarna hade all komfort och passagerarna uppvaktades av en talrik betjäning.

Men många sökte äventyret och bytte fartygets komfort mot skakiga kärror och begav sig in i Sverige. Det brukade vara mest passande under återresan då fartygen oftast ankrade i Trondheim. Från Trondheim reste de som önskade se Sveriges fjälltrakter till Östersund och därifrån begav de sig till Luleå och Piteå.

År 1857 tog två herrar från Frankrike och England denna extra utflykt till den svenska fjällvärlden. Resan fick göras i snabbt tempo för juli hade övergått i augusti. Kvällarna blev kallare och föga behagliga för dem som var vana vid kontinentens klimat.

Herrarna hette De Saint-Blaize och Sir Arthur. När de anlände till Luleå fick de till sin hjälp ett språkkunnigt resebiträde, som på landshövdingens order ställdes till herrarnas förfogande.

Det vilda landet

Norrland hade länge utövat en särskild lockelse på fransmän och i viss mån även engelsmän. Det vilda exotiska landet i norr med sina rika naturtillgångar och storslagna natur framstod som ett sagans eldorado, tycktes det. Redan vid 1800-talets slut hade franska turister vandrat i fjällen. Herrarna Regnard de Courberon och de Frecourt hade på en fjälltopp rest en sten med följande inskription (översättning)

Frankrike är vårt fädernesland, fast Afrika sett oss.

Ganges vatten har vi druckit en gång och Europa betraktat.

Drivna till lands och till sjöss av många växlande öden stannade vi slutligen här, där världen omsider och tryter.

En fransk expedition 1718 kunde konstatera att stenen fanns kvar i oskadat skick.

År 1857 verkade man ha glömt bort den gamla stenen. Resan var enbart ämnad att gå till Kvikkjokk och området däromkring.

Luleå fick beröm

Luleå fick stort beröm av fransmannen och engelsmannen. De skrev i resedagboken: "Luleå är en av jordens mest nordligaste städer. Den är väl byggd och dess invånare leva av trävaruexport. Vi blevo förvånade över den lätthet vi hade att där skaffa oss förnödenheter. Sålunda kunde vi förse oss med en korg

utmärkt vin, låta baka oss präktiga fogelpastejer och öka vårt proviantförråd med en väl fylld hönsbur, för att ersätta det villebråd vi ej skulle finna under vägen. Vi färdades först landsvägen till gästgivargården i Bredåker.

Landet föreföll oss väl odlat längs stränderna av Luleälven, men på den sista delen av vägen som var alldeles ny, måste vi vada i sand ända till knäna. Det oaktat framkom vi två timmar före våra vagnar till Bredåker.

I Bredåker beundrar fransmännen de vackraste flickorna och klagar på gammalt känt manér över de gamla vederstyggliga gummorna, vilka ofta passar kreaturen och delar bostad med dessa. Något som förvånar är bostäderna och fransmännen antecknade i sin resedagbok.

Tre bostäder

"Bönderna i denna halvvida trakt utveckla en lyx i bostäder som är okänd i andra mycket rikare länder. Varje hushåll har tre särskilda bostäder, en för vintern som under den varma årstiden står öppen för att bli vädrad, en annan för sommaren och slutligen en tredje invid den närmaste kyrkan. För att anses välbärgad bör en familj äga 30 å 50 renar. Han anförtror dem åt en av traktens lappar som sköter dem och om hösten återför dem att slaktas.

Från Bredåker gingo vi med båt uppför Lule älv, ett stort och vackert vattendrag, som genomflyter yppiga skogar, vilka endast här och där lämnar rum för några glesa nybyggen. Svenska regeringen uppmuntrar dessa nyodlingar och varje nybyggare är under de första trettio åren befriad från alla skatter.

Vi stannade för att intaga vår middag vid Svartlå, en gård under den omätliga Possetionen Gällivare, som har ett helt furstendömes omfång och innesluter en oerhörd malmrikedom. Denna egendom har ruinerat flera bolag av kapitalister, som blivit lockade av de tjugande beskrivningarna av dess omätliga tillgångar på järnmalm och skog. Man har nyss sålt det till ett engelskt bolag, vilket ämnar genom järnväg sätta egendomen i förbindelse med kusten. Svartlå behärskar från sin höjd hela landskapet och dess sågar bortröja med en otrolig hastighet de till älven gränsande skogarna".

När de hade passerat Edefors och sett dess laxfiske fortsatte färden uppför älven ännu en stund. Mörkret och tröttheten tvingade dock herrarna att söka nattläger hos en nybyggare vid namn Sandgoist (Sandkvist). De fick en halmkärve och ett lakan, vilket var

den vanliga gästfriheten vid denna tid. Nybyggaren hade bott på platsen i 15 år och hade brutit så mycket mark att han kunde hålla tio kor och tolv hästar. Tidigt nästa morgon fick de följa honom och skjuta svartänder.

Färden fortsatte mot Jokkmokk. De rastade en natt i ett lappläger där Sir Arthur bytte bort sitt kruthorn mot en renkalv, som slaktades och stektes hel och hållen. Stämningen i lägret, de stora eldarna som skulle hålla myggen borta och de ständigt rörliga renarna, gav resenärerna ett oförglömligt och exotiskt reseminne.

I Jokkmokk mötter de en präst som, skrev fransmannen, "kunde med en inkomst av 1 000 rdr per år försörja och vid gott hull hålla 17 barn". Fransmannen var imponerad, inte minst av döttrarna. Av sönerna var en präst och två hade blivit skolmästare. En son hade tagit sig ett nybygge nära hemtrakten. De yngsta sönerna gick i skola i Piteå och dit följdes de av en äldre syster när skolan började vid hösttiden. En sådan fotresa som barnen gjorde tog oftast åtta dagar i anspråk och när de kunde sov de alla nätter under vandringen i Guds fria natur.

Kyrkoherden i Jokkmokk ville passa på att besöka sitt stora pastorats mera avlägsna delar, när han råkat få så ovanligt resesällskap. Det gjorde fransmannens och engelsmannens resa än mer intressant då de blev vittnen och gäster till åtskilliga barndop och bröllop som i alla hast ordnades där prästen hälsade på.

Första dagen gick de till Saskam och tog båtar över sjöarna Parki och Randijaur. Vid stranden av Pärälven slog de läger för natten. Där kunde sällskapet se pärlfiskarnas vedermödor. De som fiskade efter musslor gick ut i det iskalla vattnet så långt de förmådde och hämtade upp musslorna med en lång stång på vilken var fästad en tång. Flera hundra musslor fick de öppna innan de hittade en enda pärla. Fransmannen köpte några pärlor för 8-10 francs stycket och noterade belåtet att hemma i Paris skulle han kunna sälja de utsökt vackra pärlorna för 100-200 franc stycket. I vanliga fall såldes pärlorna via handelsmän i Jokkmokk till Luleå.

Resan tog längre tid än beräkna för pastorn hade många dop och vigslar att förrätta, men en vacker söndag anlände de till Kvikkjokk. Där hölls gudstjänst och det hela var "intressant och mycket ovanligt", tyckte resenärerna. Fransmannen besteg Saggat medan sir Arthur vilade sig.

Utför i rasande fart

Resan var inte ämnad att utsträckas längre än till Kvikkjokk och därför gjorde de sig redo för återfärden. Den skulle ske med båt. Herrarna utrustade enligt uppgift en liten enkel farkost av vanlig modell med en

yllefilt som segel. Så utrustade gav de sig ut på vattenvägarna och anträdde återfärden mot Luleå i en rasande fart. Det hände mer än en gång att det höll på att gå alldeles på tok.

Fransmannen, som sett Seines fogliga lopp, blev förskräckt över Luleälvens virvlar och nyckfullheter. Men somliga har tur i överflöd och efter några dygn med omväxlande vilda båtfärder och myggjakt landade herrarna i Luleå. Staden utnämndes omgående av den för sin överlevnad tacksamme fransmannen till "ett Paris, låt vara i mindre upplaga än originalet, men inte mindre behagligt".

Dock verkade fransmannen instämma med sin landsman Regnard, som i slutet av 1600-talet lät resa en sten över sin bedrift:

"Jag skulle ej för mycket penningar vilja ha den ogjord, men ej för ännu mera göra om den igen".

Inger Söderberg
NSD 28.2 1987

Trånga stövlar

Oscar ber sin dagisfröken hjälpa honom att ta på sig sina stövlar innan han skall gå ut i kylan. De är jättebesvärliga att ta på och fröken måste verkligen göra världens ansträngning för att utföra uppdraget.

När äntligen stövlarna sitter på så säger Oscar:

-De sitter på fel fot!

Fröken tror inte sina ögon när hon konstaterar att det är som Oscar säger, stövlarna sitter fel. Hon drar som en däre i 3 minuter för att ta av dem och börjar om med en superansträngning för att sätta på dem igen.

Då säger Oscar:

-Det är inte mina stövlar!

Fröken andas djupt och lägger locket på känsloerna för att inte skada lilla Oscar som tittar på henne med fiskblick.

-OK, säger hon, vi tar av dem då! Och sätter igång med samma träning som tidigare.

-Varför sa du inte det tidigare? frågar hon när hon är klar.

Oscar svarar då:

-Det är inte mina stövlar, de är brorsans, men mamma vill att jag skall ha dem!

Fröken börjar gråta, och mycket behärskad och fast bestämmd, sätter hon på stövlarna för en tredje gång. Sedan lyfter hon upp Oscar, sätter på honom jackan, halsduk och frågar:

-Var är dina vantar?

-Jag la dom i stövlarna...

Korsordsvinnare och korsordslösningar

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	
1	K	O	L	E	R	A		S	T	R	U	P	S	J	U	K	A		
2	A	V	I		E	D	I	T	U	U	S				E	L	V	I	S
3	L	A	M	E	G	O		Ä	R		A	L	M	S	V	E	D	A	
4	I	L	A		N	L				E		E	A	U		D	S		
5	X			L	I	F	S	J	U	K	A			E	S	T		L	
6		K	U	N	G	S	L	E	D	E	N				E	B	B	E	
7	M	Ö	R			S	Ä	R			B	A	C	K	K	O	R	G	
8	A	R	T	I	S	T		N		S	R				A	L	S	I	
9	N	A	I	V			R	E	K	A	P	I	T	U	L	A	T	I	O
10	T		M	A			Ö		O	D	E	N		K	F		A	N	
11	A	N	A	L		M	E	N		E	G	O			A	N	D	E	
12	L	I		O	R		T	T		D	A	R		T	I		R	Ö	
13	S	H	E	J	K			O	M	A	R	K	E	R	A	D		D	
14	L	I		O		H	O	R		E			N	A	N	A		E	
15	Ä	L	S	K	A		V	E	R	B		E	G			G		H	
16	N	I		I	N	V	I	T		R	E	D	E		I	S	T	E	
17	G	S			K		S		F	Ä			L	Ä		M	A	M	
18	D	M		L	A	E	S	T	A	D	I	U	S		T	E	R	M	
19	E		Ä		R	B		Ä	R	E			K		O	J		A	
20	R	Ö	T	F	E	B	E	R			B	R	A	S	K	A		N	

Grattis till dessa personer:

Vaxkakans 1:a pris gick till Barbro Lampinen Boden som fick en penninglott, 2:a pris till Margareta Näslund Boden och 3:e priset till Yvonne Öhrvall Boden, som fick varsin trisslott.

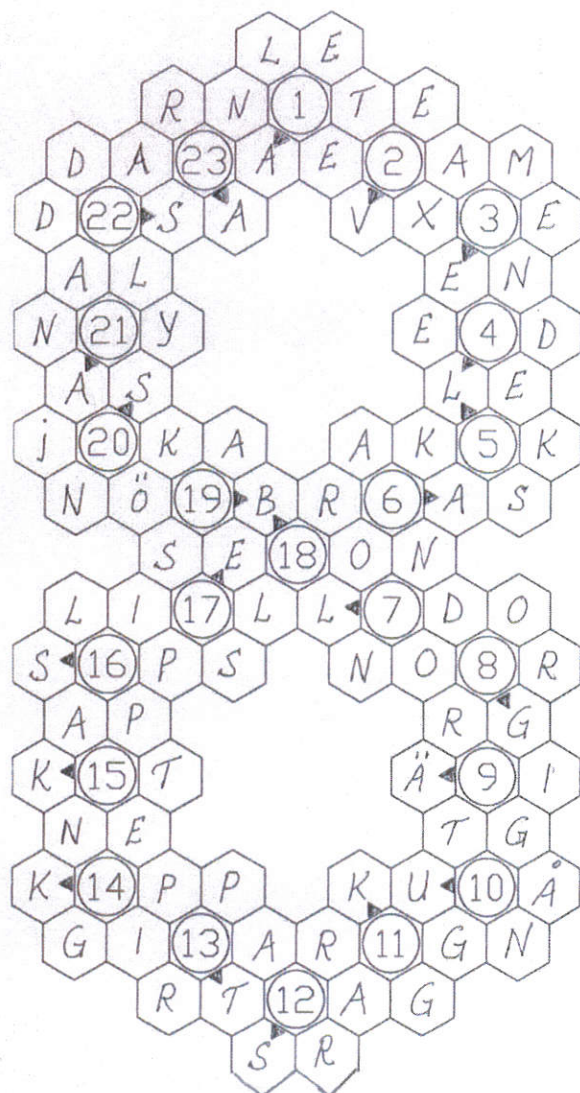
12 insända, varav 10 hade rätt lösning.

Korsordets 1:a pris gick till Margareta Hedman, 2:a Laila Munkestam och 3:e priset till Svante Näslund, alla från Boden. Motsvarande priser som Vaxkakan.

9 insända, varav 4 hade rätt.

Tyvärr så blev två av orden omkastade och vi ber så mycket om ursäkt för detta!

G 14 skulle vara "Inte riktigt säker" och G 11 skulle vara "Och".

Nya medlemmar

Vi hälsar följande nya medlemmar välkomna i föreningen

				medl.nr.
Annika Johansson	Björkgatan 9	961 67 Boden	0921 - 173 06	778
Anita Löfstedt	Örtvägen 8	961 48 Boden	0921 - 727 24	779
Åke Andersson	Garvaregatan 3 A	961 35 Boden	0921 - 512 09	780
Karin Johansson	Mandelvägen 2	961 48 Boden	0921 - 727 33	781
Anne-Britt Brunström	Salladsvägen 11	961 47 Boden	0921 - 723 28	782
Inga-Lill Sevä	Vitmossevägen 33	961 44 Boden	0921 - 652 70	783
Birger Johansson	Sjövägen 3	961 37 Boden	070 - 515 65 80	784
Dennis Andreasson	Ringvägen 32	961 36 Boden	0921 - 509 35	785
Margareta Sundström	Kommendörsgatan 2 D	961 31 Boden	0921 - 523 26	786
	samt "nygamla" medlemmen			
Gunilla Lindgren	Östra Strandvägen 16 A	961 31 Boden	0921 - 191 18	489

Adressändringar

Ulla Wikman	Ringvägen 28 D, 1 tr	961 36 Boden	0921 - 48 01 29	3
Eva Karlsson	Tempelbacken 26	960 24 Harads	070 - 579 47 39	571
Gun Jonsson	Barrgatan 9 B	942 32 Älvsbyn	0929 - 124 62	625

TACK

Ett varmt tack från BÖFF:s styrelse för alla de gåvor och bidrag vi fått:

Alice Karlsson	Boden	Per-Åke Jansson	Skutskär
Anita Löfstedt	Boden	Rune Johansson	Boden
Anita Sjöqvist	Boden	Sigvard Holmbom	Boden
Anna Stenberg	Halmstad	Staffan Åkre	Boden
Arne Westman	Boden	Stig Andersson	Boden
Barbro Palmér	Boden	Sture Nilsson	Boden
Björn Forslund	Stockholm	Sune Nordin	Boden
Britt Forsberg	Solna	Sören Nilsson	Boden
Carina Livbom	Boden	Tor Lindström	Boden
Carl-Fredrik von Eiern	Danderyd	Ture Engström	Boden
Christina V. Börjesson	Jonsered	Tyra Henriksson	Boden
Constance Rutberg	Boden	Ulla Sundén	Boden
Dagmar Johansson	Sundom Luleå	Yvonne Öhrvall	Boden
Eivor Lind	Boden		
Elisabeth Sjölund	Boden		
Eva Preutz	Boden		
Ewa Sandberg	Boden		
Eva Vikström	Boden		
Gun Ericsson	Sidensjö		
Gunnar Idberger	Boden		
Hans Enberg	Boden		
Inga-Maj Juhlin	Stockholm		
Inger Enberg	Boden		
Inger Lifbom	Boden		
Ingrid Sundquist	Boden		
Jan Nordberg	Boden		
Jan Stenholm	Boden		
Jan Storm	Enskede		
Kallax Intresseförening	Luleå		
Kerstin Andersson	Boden		
Kjell Nilsson	Gustavsberg		
Kristina Hagberg	Boden		
Lars Berg	Boden		
Lennart Rönnlund	Gammelstad		
Maj-Lis Karlsson	Robertsfors		
Margareta Ekman	Boden		
Margareta Hedman	Boden		
Margit Ericsson	Boden		
Marino Eriksson	Boden		
Mikael Engström	Boden		
Mona Nilsson	Rånäs		
Monica Nordberg	Boden		
Ove Westman	Källered		

samt till de som gett bidrag i mikrokort/Internet-sparbössan.

BÖFF

gratulerar dessa medlemmar
som fyllt jämna år under det
första kvartalet år 2009

Arne Gustafsson
Birgitta Andersson
Folke Brännholm
Georg Palmgren
Gunnar Blomgren
Göran Sundbaum
Kurt Pahlsson
Per-Eric Stenlund
Rolf Stenlund
Roland Sundberg
Ronny Johansson
Sven-Olof Öman

Begränsad eftersändning
Vid definitiv eftersändning
retur med den nya adressen till:

B Föreningsbrev

Boden Överluleå
ForskarFörening
Boden-ANAN
Idrottsgatan 2 D
961 64 Boden

Foto: Eila Fredriksson

Norrigården RESTAURANG KONFERENS

Tradition, fantasi och nyskapande

Dessa visa ord är nyckelord för verksamheten på Restaurang Norrigården. 1700-tals huset har bibehållit sin rumsindelning och interiör med genuina stilmöbler som ger atmosfär av herrgårdskaraktär. De grova golvtilljorna och öppna spisarna är från husets begynnelse.

Kenneth och Mari-Louise Silverplats har som ägare, skapat den "goda" restaurangen. God matkonst med lång tradition och fantasi ger respons. Norrigården erbjuder allt från dagens lunch med tre alternativ, till den perfekta middagen med era vänner.

I beställningsmatsedeln rekommenderar köket några rätter. Service och tillgänglighet är andra begrepp som uppskattas. Boka julbord, fester, bröllop, middagar, minnesstunder, luncher, á la carte genom att anlita Norrigården.

ÖPPETTIDER 2009

15 juni - 9 augusti

Måndag - Tisdag kl 11.00 - 1400

Onsdag - Fredag kl 11.00 - 14.00 och kl 17.00 -

Lördag kl 12.00 -

Söndag kl 12.00 -